

Familie- og kulturkomiteen
Stortinget
0026 Oslo

Deres referanse:
Vår referanse: 20/00357-43
Vår dato: 21.10.2021

Fellesorganisasjonen (FO)
Mariboegs gate 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
+47 919 19 916

E-post:
kontor@fo.no

Bankgiro: 9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Org.nr:
870 953 852 MVA

fo.no

Innspill fra FO til familie- og kulturkomiteen - statsbudsjettet 2022

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforening og profesjonsforbund for 32.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere.

Programkategori 11.10 Familie og oppvekst

Barnetrygd

Barnetrygden er den ytelsen som løfter flest barnefamilier over fattigdomsgrensen¹. Barnetrygdens satser har likevel ikke fulgt den generelle prisveksten i samfunnet. Siden 1996 har barnetrygden økt noe, men økningen har i hovedsak vært for barn opp til 6 år. To av tre kommuner trekker fra barnetrygden når det skal regne ut hvor mye en barnefamilie skal få i støtte². FO anbefaler at barnetrygden ikke medregnes i inntekten ved beregning av økonomisk sosialhjelp. Loven må endres slik at barnetrygd holdes utenfor ved beregning av økonomisk sosialhjelp. Midlene som brukes til kontantstøtte burde prioriteres til å øke barnetrygden.

FO anbefaler:

- **En prisjustering til 2022 nivå for barnetrygd (kap. 845)**
- **Avvikle kontantstøtten (kap. 844)**

Programkategori 11.20 Barnevernet

Kommunalt barnevern – barnevernsreform

Etter FOs syn mangler statsbudsjettet det viktigste tiltaket for å bedre kvaliteten i kommunalt barnevern. Staten delegerer ansvar for barnevernet til kommunene. Det betyr at selv om kommunene har hovedansvaret for sitt lokale barnevern, må også staten ta ansvar for å sikre et faglig forsvarlige kommunalt barnevern. I statsbudsjettet for 2021 ble det slått fast at det er kapasitetsutfordringer i mange barneverntjenester.

¹ Regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier (2020 – 2023). Like muligheter i oppveksten.

² Økonomisk sosialhjelp, 12132: Utgifter som inngår i stønadssatsene for økonomisk sosialhjelp (K) 2015 - 2020 <https://www.ssb.no/statbank/table/12132/>

Situasjonen er ikke nevneverdig endret. Likevel innføres en barnevernsreform samtidig som man legger de tidligere øremerkede midlene til stillinger inn i rammebevilgningen kommunene. Kommunenes generelle økonomiske rammer gir heller ikke tilstrekkelig rom for nødvendig bemanningsøkning.

Barnevernsreformen i 2022 gir kommunene mer ansvar og økte utgifter på barnevernsområdet. Reformen skal styrke kommunenes forebyggende arbeid og tidlig innsats i hele oppvekstsektoren. Kommunene går inn i barnevernreformen etter en svært utfordrende periode. Det er derfor bra at det blir etablert overgangsordninger og at reformen følgeevalueres. Vi stiller likevel spørsmål ved om overgangsordningene er treffsikre nok og varer lenge nok. Reformen må ikke føre til økende kvalitetsforskjeller mellom barneverntjenestene. Det vil være viktig at evalueringen følger alle kommuner slik at tilstanden i barnevernet før, underveis og etter reformen fremstilles reelt.

I tillegg til at tidligere øremerkede midler til stillinger i kommunale barnevernstjenester legges i rammetilskuddet til kommunene legges også refusjon for økte egenandeler til statlig barneverntiltak til denne. Dette skal i hovedsak fordeles etter delkostnadsnøkkelen for barnevern. FO er bekymret for hvordan denne fordeling vil slå ut, og vi er bekymret for at det for mange kommuner kan føre til underfinansiering. Vi er også bekymret for om de økonomiske overgangsordningene er tilstrekkelige med tanke på at egenandelene økes drastisk, refusjonsordningene for frikjøp av fosterforeldre avvikles, og fordi målet med barnevernsreformen er en oppvekstreform. Midlene som settes av til reformen gis ut fra dagens barnevernsutgifter og det er ikke lagt inn overgangsmidler for å bidra til at kommunene kan oppfylle reformens mål om å satse ekstra på tidlig innsats og forebygging. Det er heller ikke lagt inn midler med tanke på at en ekstra innsats for å forebygge sannsynligvis vil medføre at man oppdager flere barn med behov for hjelp fra barnevernet.

FO er bekymret for de mange barneverntjenestene som er hardt presset på kapasitet og som om noen måneder får økt ansvar. En Deloitte-rapport³ viser hvor sårbare tilsynelatende robuste barneverntjenester kan være, og ikke minst hvor krevende det er å bygge opp en god barneverntjeneste. FO anbefaler en systematisk opptrappingsplan for bemanning, kompetanse og tiltaksutvikling i kommunalt barnevern. En veiledende og samtidig forpliktende bemanningsnorm vil i tillegg være et nyttig statlig styringsverktøy i den årlige tilstandsrapporten til kommunepolitikere.

FO anbefaler:

- **Videreføring av dagens øremerkede midler, samt øke de øremerkede midlene til stillinger i barneverntjenesten med 250 millioner kroner årlig i denne stortingsperioden, det vil ha kalt «barnevernsmilliarden» (post 60, kap. 854)**

Statlig forvaltning av barnevernet

Over er 2,9 milliarder er bevilget til kjøp fra private i institusjonsbarnevernet. Det betyr fortsatt bruk av anbud, noe FO anser som uegnet for bruk i barnevernet. Drift i egenregi og utvidet egenregi basert på langsiktige avtaler med ideelle er det som vil sikre faglig kvalitet. En kjent utfordring knyttet til anbud er usikkerhet om drift når avtalen går ut. Dette skaper usikkerhet og lite forutsigbarhet for barn, unge og ansatte. Vår bekymring er at det kan bli vanskelig å opprettholde og utvikle gode og stabile fagmiljøer, med godt kvalifiserte ansatte. Bevilgningen i statsbudsjettet hensyntar heller ikke at institusjonsbarnevernet skal legge om sin virksomhet i tråd med anmodningsvedtaket 762 (Representantforslag om et offentlig og ideelt drevet

³ Forsøk med ny ansvarsfordeling mellom stat og kommune på barnevernområdet. Følgeevaluering. Delrapport 4

barnevern-Dokument 8:161 S (2017-2018), Innst. 303 S (2017-2018)). Vedtaket sier at andelen ideelle barnevernsinstitusjoner skal økes til om lag 40%, og at dette skal skje uten å gå utover andelen offentlige institusjonsplasser. Det er kjent at ideelle ofte har høyere lønns- og pensjonskostnader, og ofte også høyere bemanningstetthet enn de kommersielle. Som en del av omstillingen er det også nødvendig å stille spørsmål ved om bygningsmassen til de offentlige institusjonene er tilpasset de barna/ungdommene som skal bo der eller om det er behov for endringer, evt nye bygg. Vi får signaler om at det er behov for omstillingsmidler for å følge opp anmodningsvedtak 762.

FO anbefaler:

- **Bruke midler satt av til innkjøp av private barnevernstiltak til oppbygging og styrking av offentlige barnevernstiltak (kap. 855)**
- **Beregne og bevilge midler til det omstillingen vil koste (kap. 855)**

Programkategori 08.45 Likestilling og ikke-diskriminering

Diskrimineringsnemnda

Det er positivt at nemnda er tilført økte midler til å følge opp saker om gjengjeldelse etter varslings. Vi vil også understreke at nemnda i tillegg har behov for økte midler for å sikre god oppfølging av arbeidsgiveres redegjøringsplikt. Den 1. januar 2020 ble det innført en forsterket aktivitets- og redegjøringsplikt i likestillings- og diskrimineringsloven. Diskrimineringsnemnda håndhever arbeidsgivernes redegjøringsplikt. Med bakgrunn i disse endringene er nemnda tillagt betydelige tilleggsoppgaver. Likevel har ikke bevilgingen økt som følge av dette. De nye bestemmelsene er et godt verktøy for et mer likestilt arbeidsliv, og tetting av likelønns-gapet. Det er derfor viktig for likestillingsarbeidet at nemnda gis nok ressurser til å følge opp. I motsatt fall vil bestemmelsene kunne miste noe av sin kraft.

FO anbefaler:

- **Bevilge midler slik at nemnda kan håndtere tilleggsoppgavene (kap. 350)**

Strategi for et likestilt utdannings- og arbeidsmarked

Det er foreslått 4 millioner kroner til å følge opp strategi for et mer likestilt utdannings- og arbeidsmarked 2021-2024. Dette er bra. Midlene skal blant annet gå til utvikling av fagdirektoratet for likestilling, Bufdir, slik at direktoratet i større grad kan støtte sektormyndighetene i arbeidet med å fremme likestilling i utdanning og arbeidsliv.

FO anbefaler:

- **Å støtte at strategien for et likestilt utdannings- og arbeidsmarked tilføres økte midler (Post 351)**

Med vennlig hilsen

Sign.

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Sign.

Tonje Wejden
Rådgiver